

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษา คือกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางด้านวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม-การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดังนั้น การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักการพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียนและเรียนรู้ด้วยตัวเองอย่างต่อเนื่อง (ราชกิจจานุเบกษา. 2542 : 8-10)

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีคำสั่งให้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาให้กับประชาชนชาวไทย ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี คือ จากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดจุดหมายไว้เพื่อมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย และได้กำหนดให้ภาษาไทย เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่ใช้ในการสื่อสาร สื่อความหมายความคิด ความเข้าใจที่มีความหมายเป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรมประจำชาติ เกิดความชื่นชม ซาบซึ้ง เห็นคุณค่า และภาคภูมิใจในวรรณคดี วรรณกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีทักษะ

ในการแสวงหาความรู้ ด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน และเทคโนโลยีในการดำรงชีวิต และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (กรมวิชาการ. 2545 จ : 4-10)

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม อันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อ สื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุขและเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด การวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ ให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อที่แสดงถึงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี ชีวทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป (กรมวิชาการ. 2545 ง : 1) ดังนั้นการเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนรู้เพื่อให้เกิดทักษะที่ถูกต้อง และสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสมในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน จัดการศึกษาโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การจัดการศึกษาจึงเน้นทักษะและความสามารถของผู้เรียนมากกว่าเน้นเนื้อหา โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นตัวกำหนด สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระภาษาไทย ได้กำหนดสาระการเรียนรู้เป็น 5 สาระ คือ สาระการอ่าน สาระการเขียน สาระการฟัง การดูและการพูด สาระหลักการใช้ภาษา และสาระเกี่ยวกับวรรณคดีและวรรณกรรม เน้นความรู้ด้านทักษะกระบวนการ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม การจัดหลักสูตรภาษาไทยจะต้องนำมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นพัฒนาเป็นหลักสูตรของสถานศึกษาตามสาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระ (กรมวิชาการ. 2545 ก : 2)

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ ในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การอ่านและการฟังเป็นทักษะของการรับรู้เรื่องราว ความรู้และประสบการณ์ ส่วนการพูดและการเขียนเป็นทักษะของการแสดงออกด้วยความคิดเห็น ความรู้และประสบการณ์ การเรียนภาษาไทยจึงต้องเรียนเพื่อการสื่อสารให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกใช้คำ เรียบเรียงความคิด ความรู้และใช้ภาษาได้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ ได้ตรงตามความหมาย และถูกต้องตามกาลเทศะ บุคคล และมีประสิทธิภาพ (กรมวิชาการ. 2545 ก : 8)

แต่จากสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยค่อนข้างต่ำ ซึ่งทักษะที่มีปัญหา ได้แก่ ทักษะการอ่านและการเขียน โดยพบว่า การอ่านออกเสียงพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ และ คำควบกล้ำไม่ชัด เขียนผิด ใช้คำไม่ถูกต้อง ทำให้เป็นปัญหาในการเรียนรู้ในรายวิชาหรือสาระ อื่นๆ ต่อไป ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

อักษรควบกล้ำ เป็นลักษณะเฉพาะที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของภาษาไทย เพราะคำที่ใช้ อักษรควบมีลักษณะที่ทำให้เสียงในภาษาไทยมีความไพเราะและแสดงถึงคุณสมบัติของการ ออกเสียงคำ เพราะการออกเสียงคำควบกล้ำจะแตกต่างจากการออกเสียงคำที่มีพยัญชนะต้น ตัวเดียว หากผู้พูดไม่ระมัดระวังในการออกเสียง จะออกเสียงผิด เป็นสาเหตุหนึ่งในการเขียนผิด และทำให้ความหมายที่ต้องการสื่อสารผิดไปด้วย การไม่ระมัดระวังการออกเสียงอ่าน หรือพูด ไม่ชัดเจน นอกจากทำให้ความหมายผิดพลาดแล้ว ยังทำให้เสียบุคลิกภาพของผู้พูด หรือผู้อ่าน นั้นด้วย ปัจจุบันคนไทยส่วนใหญ่ไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการออกเสียงคำที่ใช้อักษรควบ ให้ถูกต้องชัดเจน แม้คนที่อยู่ในวงการการศึกษา หรือบุคคลที่มีตำแหน่งหน้าที่สำคัญของประเทศ ก็จะถูกตามสบายขาดความระมัดระวังในเรื่องการออกเสียงคำประเภทนี้ ทำให้อ่าน หรือออก เสียงผิดไป โดยส่วนมากจะออกเสียงเฉพาะพยัญชนะต้นตัวหน้า ตัวควบจะไม่ออกเสียงเลย ทำให้ภาษาผิดเพี้ยนไป ซึ่งจะเป็นตัวอย่างให้เยาวชนรุ่นหลังไม่ให้ความสำคัญต่อการอ่านและ ออกเสียงคำไทยให้ถูกต้องด้วย จึงควรที่ครูผู้สอน จะได้สร้างความตระหนักให้นักเรียนได้เห็น ความจำเป็นและความสำคัญในเรื่องการออกเสียงอ่าน และพูดคำที่ใช้อักษรควบให้ถูกต้อง (กรมวิชาการ. 2546 : 168) จากการมองเห็นความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงประกาศนโยบาย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรและ กระบวนการเรียนการสอน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2548 กำหนดจุดเน้นในการจัดการเรียนการสอนสาระภาษาไทย โดยให้เห็น ความสำคัญของการออกเสียงภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง การออกเสียงตัวควบกล้ำ การเขียน เรียงความ ข้อความ การส่งเสริมให้รักการอ่าน การเขียนภาษาไทยให้ถูกต้องตามอักขรวิธี และ รู้จักเลือกใช้ถ้อยคำให้เหมาะสม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2545 : 2)

การสอนภาษาไทยให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องฝึกฝน ทักษะต่าง ๆ ให้สัมพันธ์กัน ทั้งทักษะการรับเข้ามา คือ การอ่านและการฟัง กับทักษะที่สื่อสาร ออกไป คือ ทักษะการพูดและการเขียน โดยเฉพาะการอ่านและการเขียน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นและ ให้ประโยชน์ทุกด้านและทุกโอกาส (กรรณิการ์ ภิรมย์. 2547 : 2) แบบฝึกทักษะนับเป็นอีก

แนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาและเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพราะแบบฝึกทักษะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสอนภาษา ทำให้เด็กเกิดความแม่นยำคล่องแคล่วในแต่ละทักษะ และสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินทักษะทางภาษาของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มัชฌนา พันธุ์ประสิทธิ์ (2543 : 99) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยแบบฝึกชนิดต่าง ๆ จะมีความคงทนในการเรียนรู้ได้ดี เพราะได้ฝึกกระทำบ่อย ๆ ได้ลงมือฝึกกระทำด้วยตนเองและเกิดความสนุกสนานในการทำแบบฝึก นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 88-90) ได้วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาประสิทธิภาพของวิธีสอนและสื่อการเรียนการสอนภาษาไทย พบว่า สื่อการสอนประเภทชุดฝึกหรือแบบฝึกจะช่วยให้นักเรียนเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้สูงที่สุด

การส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำงานและเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้กิจกรรมหลาย ๆ รูปแบบ นอกเหนือจากการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะแล้ว จะทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานไม่เบื่อหน่ายในการเรียน ทั้งยังเป็นการส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วย เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่มีกิจกรรมที่หลากหลาย เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ดึงความสามารถของแต่ละคนมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน และได้มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัดและความสามารถของตน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือ สามารถช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการอ่านและทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านสูงขึ้น เนื่องจากนักเรียนทุกคนจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมมือและร่วมแรงร่วมใจกันในการฝึกอ่านทำให้เกิดความเข้าใจและทำให้สามารถอ่านได้หลังจากฝึกแล้ว (กรรณิการ์ ภิมาลัย, 2547 : บทคัดย่อ)

กลุ่มโรงเรียนพยัคฆภูมิพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ประชาชนพูดภาษาถิ่นอีสานนักเรียนจึงมีปัญหาในเรื่องการออกเสียงคำในภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว โรงเรียนบ้านหนองแคน สังกัดกลุ่มโรงเรียนพยัคฆภูมิพิสัย เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา และระดับประถมศึกษา ซึ่งนักเรียนมีปัญหาในการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ สาเหตุสำคัญคือนักเรียนเกิดความเคยชินในการใช้ภาษาอยู่ที่บ้านกับครอบครัว และผู้คนรอบข้าง เมื่อมาฝึกและเรียนภาษาไทยจึงทำให้เกิดปัญหา โดยเฉพาะในด้านการอ่านและการเขียน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและเขียนภาษาไทยให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษาอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ ดังผลจากการประเมินผลทักษะการอ่านออกเสียงและการเขียนตามคำบอกของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองแคน ในปีการศึกษา 2547 พบว่า นักเรียน

สามารถอ่านภาษาไทยได้ถูกต้องร้อยละ 82.50 โดยอ่านออกเสียงได้ถูกต้องตามหลักการอ่านออกเสียงร้อยละ 75.50 โดยเนื้อหาที่มีปัญหาในการอ่านออกเสียงมากที่สุด คือ การอ่านออกเสียงคำควบกล้ำ ร ล ว ซึ่งจากผลการวัดและประเมินพบว่านักเรียนสามารถออกเสียงได้ถูกต้องเพียงร้อยละ 61.00 เท่านั้น ส่วนผลการประเมินการเขียนตามคำบอก พบว่านักเรียนสามารถเขียนได้ถูกต้องตรงตามมาตราตัวสะกด ร้อยละ 68.58 เขียนและใส่วรรณยุกต์ได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 72.66 เขียนได้ถูกต้องตามเสียงและอักษรควบคิดเป็นร้อยละ 61.66 ซึ่งอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น และจากรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนบ้านหนองแคน เมื่อปีการศึกษา 2547 โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ปรากฏว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยอยู่ในระดับพอใช้ และจากการประเมินความสามารถในการใช้ภาษาสื่อสารทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ พบว่า ผลการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ เช่นเดียวกัน คือ ร้อยละ 70 (โรงเรียนบ้านหนองแคน. 2548 : 15)

ผลการประเมินการอ่านและเขียนดังกล่าว สรุปได้ว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดประการหนึ่งในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไขให้ถูกต้องและให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น คือ ปัญหาในการอ่านและเขียนคำที่มีอักษร ร ล ว ควบกล้ำ และวิธีที่จะพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ให้ได้ผลดีอีกประการหนึ่งก็คือ การพัฒนาแบบฝึกการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว ที่มีคุณภาพโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าการใช้แบบฝึกทักษะและรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่เน้นการมีส่วนร่วม การช่วยเหลือกันในการทำกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขและช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านออกเสียงและเขียนคำควบกล้ำในภาษาไทยได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์การอ่านออกเสียง หลักการเขียน และเป็นผู้ที่ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ต่อไป

ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนภาษาไทยตระหนักในความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สนใจที่จะพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย เรื่อง คำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมทักษะการใช้ภาษา ทักษะทางสังคมให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เรียนรู้การทำงานร่วมกัน รู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้เกิดบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนเน้นเป็นการ

พัฒนาสื่อนวัตกรรมที่เหมาะสมกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนและท้องถิ่น อันจะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทย เรื่อง คำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะ การอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานการวิจัย

1. แบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว หลังการเรียน โดยใช้แบบฝึกทักษะ และกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือมีค่าสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะ การอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนกิจกรรมการเรียนและที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยมีขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 กลุ่มโรงเรียนพยุหะภูมิพิสัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 16 โรงเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 370 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองแก่น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 18 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 3.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ
- 3.1.2 แบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว

3.2 ตัวแปรตาม

- 3.2.1 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
- 3.2.2 คะแนนความพึงพอใจของนักเรียน

4. เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษา คือเนื้อหาจากหนังสือเรียนวิชาภาษาไทยชุดพื้นฐานภาษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เรื่อง คำควบกล้ำ โดยนำมาสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว จำนวน 105 คำ

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ทำการวิจัยทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 18 แผน และใช้เวลา 20 ชั่วโมง รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างหรือปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เรื่องการอ่านและเขียนภาษาไทยเรื่อง คำควบกล้ำ ร ล ว โดยใช้แบบฝึกทักษะและกระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือ
2. การพัฒนาทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ หมายถึง การสร้าง ปรับปรุง และส่งเสริมความสามารถในการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ของนักเรียนหลังจากที่ได้เรียนตามแผน และใช้แบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. **แบบฝึกทักษะ** หมายถึง แบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนภาษาไทย เรื่องคำควบกล้ำ ร ล ว ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ฝึกปฏิบัติด้านการอ่านและการเขียนภาษาไทย เรื่องคำควบกล้ำ ร ล ว

4. **การพัฒนาแบบฝึกทักษะ** หมายถึง การสร้างและปรับปรุงแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว จำนวน 18 ชุด ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและนำไปพัฒนาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์

5. **แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์** หมายถึง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 40 ข้อ เพื่อทำการทดสอบก่อนและหลังเรียน

6. **การเรียนรู้แบบร่วมมือ** หมายถึง รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยจัดแบ่งกลุ่มให้นักเรียนอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก 3-4 คน ประกอบด้วยคนเก่ง ปานกลาง และอ่อน โดยให้ร่วมกันวางแผนกำหนดเป้าหมาย บทบาท หน้าที่ และร่วมทำงานช่วยเหลือกันตามที่กำหนด เพื่อให้กลุ่มบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

7. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย** หมายถึง คะแนนรวมของนักเรียนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน วัดโดยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

8. **คะแนนก่อนเรียน** หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นก่อนเรียนภาษาไทย เรื่องการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

9. **คะแนนหลังเรียน** หมายถึง คะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นหลังการเรียนภาษาไทย เรื่องการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

10. **ความพึงพอใจ** หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว และกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

11. **เกณฑ์ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ** หมายถึง ระดับประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ระดับที่ผู้วิจัยพึงพอใจ ตามเกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบท้ายแบบฝึกทักษะที่ใช้ฝึกปฏิบัติแต่ละชุด จำนวน 18 ชุด

80 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

12. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนบ้านหนองแคน ตำบลเมืองเสือ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2

13. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองแคน ตำบลเมืองเสือ อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548

14. กลุ่มโรงเรียนพยัคฆภูมิพิสัย หมายถึง กลุ่มพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ กลุ่มที่ 10 จากทั้งหมด 20 กลุ่ม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนในกลุ่มทั้งสิ้น 16 โรงเรียน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แผนการจัดการเรียนรู้และแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนคำควบกล้ำ ร ล ว กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีประสิทธิภาพเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้

2. ได้แนวทางสำหรับครูผู้สอนในการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ แบบฝึกทักษะ และกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY